

BORSÓDI FERENC:

LIDÉRCNYOMÁS

Egyedül ültem egy este a kávéházban. Kikergettem a fejemből a farszto jogi teóriákat, amelyekkel a nap folyamán bajlódtam. Elgondolkoztam. Néhány régi vers jutott az eszembe és sokszor felújuló elragadtatással, lelkes örömmel mondogattam magamban.

Jazz szólt.

Valaki hirtelen mellém ült. Fiatal ember volt. Ismerem. Mostanában valahogyan mindenfelé vele találkozom. Izgatott volt, láttam rajta. Megszólalt:

„Kint kóboroltam a téli estében. Beszéltem a barátoddal, aki melletted ült reggel az egyetemen. Fázott. Félt hazamenni, a szobája fűtetlen. Most, barátom, most keményednek az izmai, odakinn a téli estében, most fagnak kövé a szándékai, a tervei, jó komám, most lesznek jéghideggé az érzései. Épül, barátom, épül, épül a bosszú és a keserűség jövődjé.”

„Emlékszel-e, folytatta tovább, emlékszel-e odahazulról, duruzsoló kályha mellől mesélgetésekre a múlttól, emlékezz csak vissza, hogy elmúlt meghatódások emléke sok év után is még mennyi merengést hozott apáink, anyáink lelkére. Ma mikor csillog a meghatódottság könnye a jövő népének a szemében? Ránk zuhog, fejünkre koppan, a jégeső, az örök fenyegetés: nem lesz miből élned! Álmunkból fölver, multságunkba követ, pihenésünkbe belezúg, megörjít az örök egyhangú morajlás: „Nem lesz kenyered! Nem lesz kenyered!” Nincs menekvés, nincs oltalom, mindenütt bűg, bűg a jövődjé éhségek szörnyű muzsikája. Hiába lármáznak a szakszofonok, hiába verik kegyetlenül a dobokat, hiába veted magad a legvadabb ritmusok mámorába: a jövődjé réztrombitája túlharsog mindenben.”

„Tudod-e mint kéne dalolniok? Újjongó, hatalmas karénekből dicsérni a Mát, a csókot és álmothozó, halk zenét zenélő, kacajjal teli, csodálatos Mát, amely az ifjúság ragyogó fantáziájában örökkévaló. Kiki a maga hangján dalolna. Egyik a mély elmélkedések, merengések basszusán, másik a könnyelmű, délibábkergető vidámság tenorján, de mindahány ugyanazt az örök himnuszt, a gondtalanság himnuszt a Mához.”

„És mit dalolunk, mondd, dalolunk-e egyáltalán?”

„Mondd, mit csinálunk aggkorunkban, ha ugyan eljutunk odáig? Mi fölött fogunk merengeni, honnan veszünk színt az emlékezéseinkhez? A hétköznapiok végtelenjére fogunk emlékezni, amelyek úgy lepték el a lelkünket, mint örök tél a havasokat: soha tavasz, soha virágfakadás. Az első szerelemre fogunk emlékezni? Igen, barátom, valami dühös szenvedélyre, nagy rohanásra, nincs időm, gyerünk!”

Az első szerelem, hahaj! Jégkéreggel a szívünk fölött, mely akkor fagyott rá, azokon a téli éjszakákon, mikor fűtetlen volt a szobánk. Az első sikerre? Igen, az első sikerre, amely apáink életében bukásnak is beillett volna!"

Fölállt és elrohant. Nyomában valami ijedt álmélkodás maradt bennem.

A jazz egy fájó tangót dudolt. A mellettem lévő asztalnál egy fiú megfogta egy leány kezét.

Ereztem, hogy sírni is tudnék.

Az ablaknál még láttam, amint titokzatos barátom felgyűrt gallérral, zsebredugott kézzel eltűnt a téli éjszakában.

TAKÁCS ZOLTÁN:

Isten veled Masa

Az őszi lucsok átjárta a cipőjét, a szél szűrös esőport dobott az arcába, de János csak ment. Céltalanul, irány nélkül róttá az aszfaltot, de azért egyre ment; vagy talán inkább menekült: üldöztek a tegnap virágos ábrándjai, üldözte a nagy életeket szülő munka, amelyet elkaptak tőle és üldözte szegény 24 esztendő, de mégis holnaptalán élete. Messze elől, ahol a sikátor a boulevardba torkolt, mintha szentjánosbogárkák kergetőztek volna. Apró fényes pontok futkároztak szeszélyesen, hogy végül néhány pillanatra betükké merevedjenek. János, aki mindég a nagy világosságot kergette, most nem tudott elszakadni ettől a parányi pislákoló fénytől; úgy keríngett körötte, mint valami elvakult pille. Újra és ismét elolvasta a tovatűnő felíratot, azután megtapogatta zsebében utolsó bankjegyét, mely talán jelenthetett volna neki néhány hétig kenyeret s megindult az ajtó felé.

A tükör előtt gépiesen hátrasímitotta a nedves haját s ledült az egyik pamlag sarkába. A teremben elmúlt szeretkezések, buja szépségek illata lógott. Jó volt itt meghúzódni s lehajtott fejjel, lehúnyt szemmel elvirágozott asszonycsókokról, távoli nagy nyarak csókvirágairól és virágasszonyairól álmodozni. A szél ugyan meg megzörgette az ablakokat s odakünn ezer meztelen láb tapossa a nyírkos hideg járdát s ezer üresszemű, vacogófogú senki keres hiába egy harapásnyi életet vagy egy meleg vackot, de itt bent csupa jólakott kéjelgő semmittevés. A lámpák fénye megtört a sárga selyem ernyőkön és biborszín glóriákat rajzolt a nők arca köré. A kerevetek, a csillárok és minden nagy parázna örömoőről mesélt; a szemekben furcsa fények villantak.

Amikor a kozák gúnyába bújtatott ajtónálló bejelentette, hogy Szonya kisasszony fog énekelni, János még mit sem sejtett. Lecsukott szemmel hallgatta a zenét, mely a távoli nagy havas mezőket